

C.F. HANSEN OG INTERNATIONAL NYKLASSICISME

GILES WORSLEY

At vandre gennem Københavns gader er at opleve en af de største glæder i Europa: åbenbaringen af endeløse panoramaer i en uspolet by fra begyndelsen af det 19. århundrede. Kombinationen af hastig vækst og ødelæggende ildbrænde – for ikke at tale om det ulyksalige britiske bombardement i 1807 – betød, at en stor del af byen blev bygget eller genopbygget i slutningen af det 18. og begyndelsen af det 19. århundrede. Siden den tid har en heldig blanding af forskellige komponenter – som for eksempel at bycentret er rykket længere vestpå, at det er lykkedes byen at undgå at blive offer for krigsødelæggelser i det 20. århundrede, og at fornuftig planlægning har skånet den for alt for megen hovedløs sanering – bevirket, at byens udseende fra begyndelsen af det 19. århundrede og inden for de gamle volde er blevet bevaret i bemærkelsesværdigt omfang.

Der er således tale om et roligt gadebillede, der blev indfanget så smukt og træffende i guldalderens blide kunstværker. Der er intet af det selvglade skryderi, der kendetegnede samtidens London eller Paris. Men for folk, der har blik for den slags ting, er der visse fingerpeg om, at denne på overfladen uforstyrrede by rummer en langt større arkitektonisk kompleksitet. Vor Frue Kirkes kompakte tårn står i stærk kontrast til den formfaldende ekstravagante, der kendetegner byens ellers højtflyvende spir. De skumle buer og strenge vinduer på det gamle fængsel

fremkalder en svag skælven af angst hos følsomme forbipasserende. Christiansborg Slotskirkes ædle indgangsportal vidner om en stor klassisk forfinelse, der ikke ved første øjekast er synlig i det almindelige gadebillede. I hvert enkelt tilfælde er det C.F. Hansen, der har taget hånd om en bestemt type bygning, en bykirke, et fængsel og en slotskirke, og omformet den til noget særligt. Det er takket være C.F. Hansen, at København er berettiget til en placering blandt de førende nyklassicistiske byer i Europa. Men for at underbygge denne påstand er det nødvendigt at placere det nyklassicistiske København, og specielt C.F. Hansens værker, i en europæisk sammenhæng.

Klassicismen i Europa

Brugen af arkitektoniske etiketter såsom international nyklassicisme kan altid diskuteres, men inden for denne artikels rammer betegner nyklassicisme, eller rettere international nyklassicisme, det temmelig strenge og akademisk korrekte syn på klassicismens arkitektoniske sprog, især den større respekt for de antikke bygningsværker i oldtidens Grækenland og Rom, der opstod i hele Europa i slutningen af det 18. og begyndelsen af det 19. århundrede. Siden renessancen har arkitekters holdning til klassicismen lidt svunget mellem begejstring for det runede og dekorative og ønsket om orden og begrænsning. Denne yderlighed viser sig i den overdådige barokstil.

Modstående side: Nørregade set mod Vor Frue Kirke.